

Ranné správy	2
Televízia - STVR 24, Ranné správy, 20. 3. 2026, 7:00	
AI V ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVE: Technológia nestačí – rozhodujú procesy, dáta a ľudia	2
Tlač, Stavebné noviny - príloha, 20. 3. 2026	
SKSaPA	4
Online, sksapa.sk, 21. 3. 2026, 0:17	
Čo prekáža Slovensku na pravidlách WHO? Prehľad kľúčových právnych výhrad	4
Online, standard.sk, 21. 3. 2026, 16:52	
Riaditeľ top gymnázia: Otázne je, čo rezort maturitou z matematiky sleduje. Žiaci ju ťažko aplikujú do praxe	6
Online, hnonline.sk, 22. 3. 2026, 0:00	
OBJAV NOVÉHO ŽIVOČÍCHA v slovenských jaskyniach	9
Tlač, Slovenka, 23. 3. 2026	

Ranné správy [🔗](#)

📅 20. 3. 2026, 7:00, Relácia: **Ranné správy**, Stanica: **STVR 24**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Martin Pizňák**, Ďalšie zdroje: **Ranné správy STVR**

Dosah: **30 000 GRP: 0,67 OTS: 0,01 AVE: 428364 EUR**

[strojový prepis] ...*O tom, ako sa ešte dá využiť odpad zo záhrady, sa ďalej budem rozprávať s botanikom Botanickej záhrady **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** Martinom Pizňákom. Väčšina záhradkárov, keď na jar orezáva stromy alebo kríky, tak má veľa odpadu....*

AI V ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVE: Technológia nestačí – rozhodujú procesy, dáta a ľudia [🔗](#)

📅 20. 3. 2026, Zdroj: **Stavebné noviny - príloha**, Strany: **10, 11**, Vydavateľ: **Zväz stavebných podnikateľov Slovenska**, Autor: **Milan Douša**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

Dosah: **700 GRP: 0,02 OTS: 0,00**

AI V ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVE: Technológia nestačí – rozhodujú procesy, dáta a ľudia

Rubrika: **TÉMA ČÍSLA – LIVING LABS A ICH VÝZNAM PRE PROJEKTY**

Digitalizácia verejnej správy patrí medzi kľúčové trendy moderného riadenia miest a regiónov. V poslednom období sa pozornosť samospráv čoraz viac sústreďuje na využívanie umelej inteligencie (AI), ktorá má potenciál zefektívniť komunikáciu s občanmi, zvýšiť dostupnosť verejných služieb a zlepšiť transparentnosť verejnej správy. Jedným z najrozšírenejších nástrojov sú chatboty implementované do webových stránok miest a verejných inštitúcií, ktoré umožňujú automatizovanú komunikáciu s občanmi a poskytovanie informácií v reálnom čase.

Chatboty vo verejnej správe predstavujú významný krok smerom k digitálnej transformácii verejných služieb, keďže umožňujú občanom získavať informácie o administratívnych postupoch, službách alebo kompetenciách samosprávy nepretržite bez ohľadu na úradné hodiny. Zároveň môžu výrazne znižovať administratívnu záťaž zamestnancov verejnej správy tým, že automatizujú odpovede na rutinné otázky občanov a umožňujú zamestnancom sústrediť sa na komplexnejšie úlohy (Onlim, 2024; BetterServ, 2024).

Túto skutočnosť potvrdzujú aj výsledky vlastného výskumu realizovaného v spolupráci s Fakultou verejnej správy **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** v rámci implementácie nástroja AI v prostredí vybranej územnej samosprávy na Slovensku. Chatbot bol aplikovaný a modifikovaný v podmienkach mesta Žilina v júli 2025 a na základe analýzy spracovaných používateľských otázok sa odhaduje, že pri predpokladanej priemernej dĺžke vybavenia jednej otázky ľudským operátorom na úrovni 5 minút došlo aktuálne k úspore pracovného času zamestnancov mestského úradu v rozsahu približne 668 hodín.

Okrem komunikačnej funkcie však chatboty predstavujú aj významný analytický nástroj. Interakcie občanov so systémom generujú veľké množstvo dát, ktoré umožňujú identifikovať najčastejšie otázky verejnosti, oblasti s nedostatočnou informačnou podporou či bariéry v prístupe k verejným službám. Výskum v oblasti digitálnej verejnej správy poukazuje na to, že práve tieto dáta môžu významne prispieť k zlepšeniu kvality verejných služieb, transparentnosti rozhodovania a participácie občanov na správe vecí verejných (Zhou et al., 2025).

V sledovanom období bolo prostredníctvom chatbota zaznamenaných celkovo 11 490 používateľských otázok od obyvateľov mesta Žilina. Najväčší podiel otázok smeroval do oblasti zberu, nakladania a odvozu tuhého komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu, pričom predstavoval 16,8 % zo všetkých zaznamenaných otázok. Celková úspešnosť odpovedí chatbota dosiahla 75,29 % vyriešených otázok, pričom 23,81 % otázok bolo presmerovaných na pracovníka mestského úradu a 0,9 % tvorili nezodpovedané otázky, pri ktorých systém nedisponoval dostatočnými informáciami na poskytnutie odpovede.

Medzi typické otázky, ktoré chatbot nedokázal samostatne zodpovedať, patrili napríklad: Kde odovzdať objemný alebo nebezpečný odpad v Žiline?, Mám nálepky s QR kódmi – ako funguje tento princíp separovaného zberu v Považskom Chlmcí pre domácnosti?, Môžem odpad odovzdať, aj keď nie som obyvateľom Žiliny? alebo Je separovaný zber odpadu stále dobrovoľný? Medzi nezodpovedanými otázkami sa objavili aj otázky mimo oblasti odpadového hospodárstva, napríklad: Je možné prostredníctvom parkovacieho automatu získať parkovaciu kartu na tri dni pre návštevu zo zahraničia? alebo Kedy sa platí daň z nehnuteľnosti pri kúpe bytu?

Relatívne často sa objavovali aj otázky týkajúce sa kontaktov na jednotlivé oddelenia a zamestnancov mestského úradu, ako aj otázky z oblasti stavebného úradu (napr. stavebné povolenie, územné plánovanie či kolaudácia). Z hľadiska tematických oblastí bola najnižšia miera úspešnosti zaznamenaná pri témach súvisiacich s investíciami a rozvojom infraštruktúry mesta, kde chatbot dokázal samostatne vyriešiť 68,2 % otázok. Nižšia úspešnosť bola zaznamenaná aj pri otázkach týkajúcich sa otváracích hodín mestského úradu a jednotlivých odborov (65,5 %) a pri otázkach z oblasti kontaktov a e-mailových adries (65,9 %).

IMPLEMENTÁCIA TECHNOLOGIE AKO KONTINUÁLNY PROCES

Praktické skúsenosti z implementácie AI nástrojov v samosprávach však ukazujú, že samotné nasadenie technologického riešenia automaticky nezaručuje jeho efektívne fungovanie. Digitálne riešenia založené na umelej inteligencii vyžadujú priebežnú správu, aktualizáciu a systematické vyhodnocovanie ich fungovania. Chatboty napríklad fungujú najefektívnejšie v prípade, že sú napojené na aktuálne databázy informácií a ich znalostná báza sa pravidelne aktualizuje na základe nových otázok občanov. Bez kontinuálnej správy môže postupne dochádzať k znižovaniu presnosti odpovedí alebo k situáciám, keď systém nedokáže reagovať na nové informačné potreby verejnosti (Xu et al., 2025).

Výskum zameraný na implementáciu AI nástrojov v samospráve zároveň poukazuje na význam tzv. iteratívneho prístupu k digitálnym riešeniam, ktorý zahŕňa pravidelné monitorovanie systému, analýzu používateľských interakcií a postupné zlepšovanie jeho funkcionality na základe reálnych skúseností používateľov. Z uvedeného vyplýva, že implementácia umelej inteligencie vo verejnej správe by nemala byť chápaná ako jednorazový technologický projekt, ale ako dlhodobý proces organizačného učenia, ktorý si vyžaduje systematickú prácu s dátami, obsahom a používateľskou skúsenosťou.

Jedným z najdôležitejších faktorov úspešnej implementácie AI riešení v samosprávach je pripravenosť organizácie pracovať s novými technológiami. Aj keď informačné systémy môžu automatizovať časť administratívnych procesov, ich efektívne využívanie je podmienené schopnosťou zamestnancov interpretovať analytické výstupy a implementovať zmeny vyplývajúce z dát. Výskum v oblasti verejnej správy poukazuje na to, že digitálne nástroje môžu prinášať významnú pridanú hodnotu najmä vtedy, keď sú prepojené s organizačnými procesmi a rozhodovacím procesom v rámci inštitúcie (Zhou et al., 2025). Bez tohto prepojenia môže technologické riešenie zostať nevyužité alebo jeho potenciál nemusí byť plne realizovaný.

Z pohľadu samospráv to znamená, že digitalizácia verejnej správy nie je iba technologickou transformáciou, ale aj transformáciou organizačnou a procesnou. Vyžaduje si nové kompetencie zamestnancov, pravidelné školenia a vytváranie mechanizmov na systematickú prácu s dátami a spätnou väzbou od občanov.

Jedným z prístupov, ktorý môže podporiť efektívne zavádzanie inovácií vo verejnej správe, je koncept tzv. živých laboratórií (Living Labs). Tento prístup umožňuje testovať nové technologické riešenia priamo v reálnom prostredí miest a obcí a zároveň zapájať do inovačného procesu odborníkov, technologických partnerov aj samotných občanov. Výhodou tohto prístupu je možnosť priebežne testovať funkčnosť riešení, identifikovať ich nedostatky a postupne ich zlepšovať na základe reálnych skúseností používateľov. Takýto model zároveň podporuje prenos poznatkov medzi samosprávami a vytvára priestor na vznik inovatívnych riešení, ktoré môžu byť aplikovateľné aj v iných mestách a regiónoch (Xu et al., 2025).

DISKUSIA O BUDÚCNOSTI AI V SAMOSPRÁVACH

Problematika implementácie umelej inteligencie v územnej samospráve, jej praktických prínosov, ale aj bariér, ktoré bránia plnému využitiu jej potenciálu, bude aj predmetom diskusie na pripravovanom summite inDays Žilina 2026, ktorý sa uskutoční v termíne 12. – 14. mája 2026.

Súčasťou trojdňového programu bude aj 11. ročník konferencie Slovensko na ceste k Smart Cities, ktorú organizuje Smart Cities klub (13. mája 2026). Bude venovaná rozvoju miest, obcí a regiónov prostredníctvom moderných technologických riešení a inovatívnych prístupov k riadeniu verejných služieb.

Podujatie prinesie skúsenosti zo Slovenska aj zo zahraničia a poskytne priestor na diskusiu o príkladoch dobrej praxe zavádzania umelej inteligencie

v podmienkach územnej samosprávy. Zároveň sa bude venovať aj otázkam riadenia technologických inovácií, prenositeľnosti riešení a praktickým prínosom pre mestá a obce, ktoré hľadajú nové spôsoby, ako zlepšiť komunikáciu s občanmi a efektívnosť verejných služieb.

Umelá inteligencia nie je zázračné riešenie všetkých problémov, no ak sa použije rozumne, môže výrazne pomôcť aj v bežnej komunálnej praxi. Slovenské mestá a obce majú príležitosť zmodernizovať svoju správu tak, aby bola rýchlejšia, efektívnejšia a bližšia občanovi.

Zdroje: 1. BETTERSERV. BetterServ Chatbot for Local Government. [online]. 2024. Dostupné na: <https://betterserv.ai/2024/12/03/betterserv-chatbot-for-local-government/> 2. BRAUN, D., SCHMIDT, L. a kol. The Impact of Chatbots on Public Service Provision: A Qualitative Interview Study with Citizens and Public Service Providers. [online]. Dostupné na: <https://www.bohrium.com/paper-details/the-impact-of-chatbots-on-public-service-provision-a-qualitative-interview-study-with-citizens-and-public-service-providers/97> 3. ROVČANIN, M. Ako môžu mestá a obce na Slovensku využiť AI. [online]. 2025. Dostupné na: <https://www.cdp.sk/aktuality/2025/ako-mozumesta-a-obce-na-slovensku-vyuzit-ai> 4. XU, J., WANG, J., LEUNG, J. a GU, J. GRASP. Municipal Budget AI Chatbots for Enhancing Civic Engagement. arXiv [online]. 2025. Dostupné na: <https://arxiv.org/abs/2503.23299> 5. ZHOU, J., SHEN, R., YOU, Y., DISALVO, C., DOMBROWSKI, L. a MACLELLAN, C. Improving Public Service Chatbot Design and Civic Impact. arXiv [online]. 2025. Dostupné na: <https://arxiv.org/abs/2506.12259> 6. ONLIM. Chatbots for the Public Service. [online]. 2024. Dostupné na: <https://onlim.com/en/chatbots-for-the-public-service/>

Zdroj: www.cdp.sk Zdroj: Freepik.com

Autor: PhDr. Milan Douša, PhD.

SKSaPA [↗](#)

📅 21. 3. 2026, 0:17, Zdroj: sksapa.sk [↗](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 557 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 122 EUR

SKSaPA

3

Popis

STOMATOLOGICKÉ DNI KOŠICE 2026 registrácia cez www.kvkkosice.sk

Organizovaná aktivita sústavného vzdelávania je: (vybrané zaškrtnúť)

Miesto a dátum konania: **UPJŠ** LF KOŠICE aula, Trieda SNP č.1 – dňa 9.apríla 2026

Organizátori a spoluorganizátori: **UPJŠ** LF KE, UN LP KE, SSS BA, KSaMCH **UPJŠ** LF KE, I. Stom. klinika **UPJŠ** LF KE, SKZL, Reg. Centrum HSV KE, KVV KE

Stručný popis vzdelávacej aktivity: Sekcia sestier pracujúcich v zubnom lekárstve

Dĺžka trvania vzdelávacej aktivity: 9. apríla 2026 v čase od 14,00 do 17,00 hod.

Program vzdelávacej aktivity v prílohe

Manipulačné poplatky (registračný, iné), pokiaľ sú stanovené:

Pre členov SKSaPA 25,- EUR vrátane DPH,

pre registrované sestry 37,- EUR vrátane DPH

číslo účtu s popisom platieb v prílohe Program konferencie

Kontaktná osoba–organizátor, (vrátane e – mailového a telefonického kontaktu) Ing. Kubovčík Igor – 0907 374 460, kubovcik.igor@atk.sk

Prílohy

Autor: Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek

Čo prekáža Slovensku na pravidlách WHO? Prehľad kľúčových právnych výhrad [↗](#)

📅 21. 3. 2026, 16:52, Zdroj: standard.sk [↗](#), Autor: **Jozef Onačilla, Zuzana Bérešová**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

Dosah: 38 068 GRP: 0,85 OTS: 0,01 AVE: 783 EUR

Čo prekáža Slovensku na pravidlách WHO? Prehľad kľúčových právnych výhrad

Slovenské právnické fakulty upozorňujú na sporné ustanovenia týkajúce sa právomocí WHO, vyhlasovania núdzových stavov či možných zásahov do národnej legislatívy.

Vláda minulú stredu vyjadrila súhlas s odmietnutím revízie medzinárodných zdravotných predpisov (IHR) Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) z roku 2024.

Vlani uložila úlohu ministrom zdravotníctva Kamilovi Šaškovi (Hlas), ministrom spravodlivosti Borisovi Suskovi a ministrom zahraničných vecí Jurajovi Blanárovi (obaja Smer) preskúmať odborné a právne aspekty prijatia alebo odmietnutia predpisov a predložiť návrhy ďalšieho postupu.

Uznesenie o odmietnutí predpisov predložil v stredu rezort zdravotníctva, ktorý argumentoval možnými pochybnosťami z ľudskoprávneho a ústavnoprávneho hľadiska. Opieral sa pritom o stanoviská viacerých právnických fakúlt slovenských univerzít.

Šaško vysvetlil, že za oblasť zdravotníctva nebolo poukázané na žiadne riziká prijatia revízie, no vzhľadom na absenciu dohody medzi gestorom a spolugestormi požiadalo ministerstvo zdravotníctva Univerzitu Komenského v Bratislave, Univerzitu Mateja Bela v Banskej

Bystrici a **Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** o vypracovanie nezávislých odborných právnych stanovísk.

Na snímke minister zdravotníctva SR Kamil Šaško (Hlas-SD). Foto: TASR/Martin Baumann

To, že niektoré ustanovenia revízie vyvolávajú otázky z pohľadu suverenity štátu, právnej istoty či možných zásahov do základných práv občanov, uviedla najmä Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Vzdelávacia inštitúcia skonštatovala, že rozšírenie právomocí generálneho riaditeľa WHO, neurčitost' právnych pojmov, automatická záväznosť zmien bez ratifikácie parlamentom a potenciálne finančné záväzky bez súhlasu Národnej rady SR môžu byť v rozpore so základnými princípmi slovenského ústavného poriadku.

O aké konkrétne právne medzery ide?

Ministerstvo spravodlivosti SR pre Štandard uviedlo, že podľa stanoviska Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave sú niektoré ustanovenia také závažné, že by si vyžadovali zmenu Ústavy Slovenskej republiky a presun časti právomocí štátu v prospech WHO.

Zmeniť by sa musel aj ústavný zákon o bezpečnosti štátu. Podľa toho súčasného možno núdzový stav vyhlásiť len pri skutočnom a bezprostrednom ohrození života a zdravia osôb, napríklad pri epidémii, prírodnej katastrofe alebo inej mimoriadnej udalosti, ktorú nemožno riešiť bežnými právnymi prostriedkami štátu.

Mohlo by Vás zaujímať

Nové pravidlá WHO vyvolávajú otázky z pohľadu suverenity štátu. Vláda ich nateraz odmietla

„Mechanizmy v IHR (2024) však umožňujú aktiváciu opatrení už pri potenciálnej alebo vznikajúcej medzinárodnej zdravotnej hrozbe, teda aj v situácii, keď ešte nemusí existovať bezprostredné ohrozenie života obyvateľstva,“ konkretizovala poradkyňa ministra spravodlivosti Marica Pirošíková s tým, že takýto preventívny núdzový stav je odlišný od ústavného rámca Slovenskej republiky.

V rámci neho sú mimoriadne zásahy do práv možné iba počas skutočnej mimoriadnej udalosti, čo je v súlade s Európskym dohovorom o ľudských právach, ktorý hovorí o ohrození života národa.

„Takýto zásah do ústavného systému Slovenskej republiky je z pohľadu ochrany suverenity štátu a právnej istoty neprijateľný,“ doplnila Pirošíková s dôvetkom, že rezort trvá na svojom už vyjadrenom postoji, že odmietnutie zmien IHR musí byť trvalé.

Výhrady iných štátov

Nie sme jediní, kto IHR odmietol. Formálne tak urobilo jedenásť štátov: Argentína, Spojené štáty americké, Taliansko, Izrael, Rakúsko, Brazília, Kanada, Česká republika, Nemecko, Holandsko a Filipíny.

Taliansko zmeny odmietlo s odôvodnením, že by mohli oslabiť národnú suverenitu v oblasti zdravotnej politiky a otvoriť priestor pre výraznejší vplyv medzinárodných štruktúr na rozhodovanie štátov počas zdravotných kríz.

Minister spravodlivosti Boris Susko. Foto: TASR/Jakub Kotian

Ministerstvo spravodlivosti zdôrazňuje, že odmietnutie zmien neznamená, že by Slovenskej republike hrozila medzinárodná izolácia.

„Slovenská republika zostáva naďalej viazaná IHR z roku 2005. Tvrdenia o údajnej izolácii Slovenskej republiky sú hrubo zavádzajúce a nezodpovedajú právnej realite. Slovensko bude aj naďalej plnohodnotne spolupracovať v rámci existujúcich medzinárodných a európskych mechanizmov ochrany verejného zdravia,“ informovala ďalej Pirošíková.

Zneužitie know-how aj zásah do hospodárskych súťaží

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave poukázala aj na potenciálne konflikty s vnútroštátnou a európskou legislatívou, najmä v oblasti ochrany obchodného tajomstva, transferu technológií a ochrany základných práv podľa Charty základných práv EÚ.

Podľa stanoviska by mohlo dochádzať k zneužitiu know-how alebo k nejasnostiam pri porušení dôverných informácií. Ďalšou výhradou je možný zásah do princípov hospodárskej súťaže a suverenity Slovenskej republiky.

„Mechanizmus núteného odberu zdravotníckych produktov určených WHO by podľa fakulty mohol zasiahnuť do základných princípov Ústavy SR, keďže by prenášal rozhodovanie o obstarávaní a distribúcii liekov na medzinárodnú organizáciu bez jasného ústavného rámca,“ upresnila poradkyňa ministra spravodlivosti.

Inými slovami, Slovensko by nemuselo mať plnú kontrolu napríklad nad nákupom a distribúciou liekov.

Podľa fakulty by tak povinnosť odoberať produkty iba od vybraných subjektov mohla obmedziť hospodársku súťaž, narušiť rovnosť podnikateľských subjektov a byť v rozpore s právom Európskej únie aj so slovenskou legislatívou o verejnom obstarávaní.

Mohlo by Vás zaujímať

Slovensko váha s podporou predpisov WHO, Šaško žiada právnu analýzu

Generálny riaditeľ WHO nemá žiadne kompetencie na vydávanie záväzných rozhodnutí, no po revízii IHR a vyhlásení pandemického núdzového stavu by už boli jeho odporúčania záväzné.

„Ak by takéto odporúčania obsahovali opatrenia výrazne zasahujúce do ľudských práv (povinné očkovanie, obmedzenie pohybu osôb), štát by ich musel rešpektovať pod hrozbou porušenia medzinárodného záväzku. Tým by síce formálne nestratil suverenitu, no fakticky by sa jej v tejto oblasti vzdal,“ pomenovala Pirošíková jeden z ďalších problémov.

Ministerstvo spravodlivosti ďalej uviedlo, že k výhradám fakúlt pripojilo aj analýzu nezávislej expertky Silvie Behrendtovej, ktorá v minulosti pôsobila ako právna konzultantka Sekretariátu IHR pri WHO.

„Aj podľa nej režim IHR oslabuje národnú suverenitu, demokratickú kontrolu a ochranu ľudských práv. Ďalej kritizuje, že WHO získava rozhodujúce slovo v oblasti verejného zdravia, financovania, schvaľovania liekov a zavádzania digitálnych certifikátov, no bez právnej zodpovednosti,“ dodala Pirošíková na záver.

Autor: Jozef Onačilla, Zuzana Bérešová

Riaditeľ top gymnázia: Otázne je, čo rezort maturitou z matematiky sleduje. Žiaci ju ťažko aplikujú do praxe [✉](#)

📅 22. 3. 2026, 0:00, Zdroj: hnonline.sk [✉](#), Vydavateľ: MAFRA Slovakia, a.s., Autor: Oliver Kohár, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 261 692 GRP: 5,82 OTS: 0,06 AVE: 2160 EUR

Riaditeľ top gymnázia: Otázne je, čo rezort maturitou z matematiky sleduje. Žiaci ju ťažko aplikujú do praxe

Riaditeľ košického gymnázia a učiteľ matematiky Otto Révész upozorňuje na možné riziká spojené so zavádzaním povinnej maturity z matematiky.

Povinná maturita z matematiky sa má týkať žiakov, ktorí nastúpia na stredné školy v roku 2027, pričom prvýkrát ju budú absolvovať v roku 2031.

Minister školstva Tomáš Drucker ju prezentuje ako reakciu na klesajúcu matematickú gramotnosť, na ktorú upozorňujú výsledky testovania PISA. Slovensko sa v nich prepadlo pod priemer krajín OECD, hoci ešte v roku 2018 sa pohybovalo približne na jeho úrovni.

Povinná maturita z matematiky sa blíži, no kľúčoví ľudia chýbajú. Riaditeľ: Povolali sme kolegyňu z dôchodku

Cieľom je tento trend zvrátiť a lepšie pripraviť mladých ľudí na vysokoškolské štúdium aj prax. Otázne však zostáva, do akej miery k tomu táto zmena prispieje.

O tom, aké riziká môže novinka priniesť a v čom majú žiaci pri tomto predmete najväčšie medzery, sa HN rozprávali s riaditeľom Gymnázia Poštová v Košiciach Ottom Révészom, ktorý tento predmet učí takmer 40 rokov. Jeho škola sa v rebríčkoch INEKO zaradila medzi päť najlepších gymnázií na Slovensku.

Ako vnímate plán zaviesť povinnú maturitu z matematiky?

Učiteľská komunita je v tejto otázke rozdelená, neexistuje jednoznačný názor na to, či povinnú maturitu z matematiky zaviesť alebo nie.

Je to diskutabilné aj preto, čo tým ministerstvo školstva vlastne sleduje. Dá sa predpokladať, že reaguje na nízku úroveň matematickej gramotnosti u žiakov, ktorá má skôr klesajúcu tendenciu.

Myslíte tým klesajúcu tendenciu vo výsledkoch žiakov?

V článku sa ešte dočítate:

Aké riziká vidí v povinnej maturite z matematiky?

Ako by podľa neho dopadla, keby ju žiaci plošne absolvovali už tento rok?

Prečo by mali byť aktívnejšie aj vysoké školy?

Dostupné pre predplatiteľov

Áno, ak vychádzame z medzinárodných meraní, hoci tie výsledky do istej miery kolíšu.

Zároveň však platí, že v nich nepatríme k najlepším ani v iných predmetoch, napríklad v prírodovedných disciplínach, ako sú fyzika či biológia. To však automaticky neznamená, že by sme z nich mali zavádzať povinnú maturitnú skúšku.

Ako sme na tom v testovaní PISA

Medzinárodné testovanie PISA sleduje vedomosti a zručnosti pätnásťročných žiakov naprieč krajinami. Výsledky z roku 2022 ukázali, že slovenskí žiaci si v matematike pohoršili.

Slovensko dosiahlo 464 bodov, čo je pod priemerom krajín OECD, ktorý dosahuje 472 bodov. Ešte v roku 2018 sa pritom pohybovalo približne na úrovni priemeru.

Zvýšil sa aj podiel žiakov, ktorí nedosahujú ani základnú úroveň matematických zručností, a to o viac než osem percent. Dlhodobu pritom platí, že výsledky Slovenska v matematike klesajú už od roku 2012.

Nejde len o medzinárodné merania. Na nízku úroveň matematiky poukazujú aj zamestnávateľi či vysoké školy.

Vysoké školy si mohli nastaviť jasnejšie požiadavky na úroveň matematiky už oveľa skôr. Väčšina z nich dnes berie uchádzačov bez prijímacích skúšok, a to len na základe výsledkov maturít, pričom často ani nevyžadujú maturitu z matematiky.

Zároveň však volajú po jej povinnom zavedení na stredných školách, čo vyvoláva otázku, prečo to nebolo ich podmienkou prijatia už skôr, keďže na mnohých zahraničných univerzitách je to bežná prax.

Štát ponúka učiteľom bonusové štúdium zadarmo. Kde je najväčší nápor a koľko miest je ešte voľných?

A ako to vnímate vy osobne?

Ja osobne nie som za jej povinné zavedenie.

Skôr by som si vedel predstaviť model podobný skúškam z cudzích jazykov, ktoré majú rôzne úrovne od A1 po C2. Aj matematiku by bolo možné hodnotiť týmto spôsobom – žiak by absolvoval test a získal by prehľad o tom, na akej úrovni ju ovláda.

Na druhej strane by som chcel zdôrazniť, že sa jej ani neobávam. Aj žiaci, ktorí z nej na gymnáziách v súčasnosti nematurujú, sú veľmi šikovní, len majú iné profesijné smerovanie.

Skôr mám obavu, aby sa jej požadovaná úroveň neznížila len preto, že má byť jednotná skúška pre gymnáziá aj pre stredné odborné školy. Predpokladám však, že tomu ešte bude predchádzať širšia odborná diskusia.

Dostali ste už informácie o tom, ako to bude fungovať?

Momentálne sa počíta s tým, že skúška bude mať dve úrovne náročnosti, no zatiaľ k tomu nemáme dostatok informácií. Nie je napríklad jasné, či sa bude na gymnáziách konať v treťom alebo až vo štvrtom ročníku.

Otázne je aj to, ako to bude fungovať na odborných školách, kde je hodinová dotácia aj náročnosť matematiky prirodzene nižšia ako na gymnáziách.

Po problémoch pri stredných školách čaká ePrihlášky ďalšia skúška

Ako sa k tomu pristúpi? Bude sa obsah skúšky prispôsobovať tak, aby bol vhodný aj pre odborné školy, alebo sa, naopak, ony budú musieť priblížiť gymnaziálnym štandardom? To ešte nie je jasné.

Myslíte si, že by to malo byť zjednotené? Alebo by sa mala určiť jedna skúška pre odborné školy a druhá pre gymnáziá?

V praxi to môže fungovať podobne ako pri cudzích jazykoch. Na odborných školách si pri nich žiaci volia úroveň náročnosti B1 alebo B2, zatiaľ čo na gymnáziách je povinná úroveň B2.

Ak by sa zaviedla už tento rok, myslíte si, že by dopadlo zle?

Myslím si, že v súčasnosti by to bol najmä na odborných školách pomerne veľký problém. Preto dúfam, že ešte pred jej zavedením rezort zorganizuje generálnu skúšku, aby sme videli, na akej úrovni sa nachádzame.

Ministerstvo plánuje upraviť osnovy a preškoliť učiteľov do budúceho školského roka tak, aby bola výučba matematiky zrozumiteľnejšia. Oslovil vás už v tejto súvislosti rezort?

V matematike neexistuje cesta pre kráľov.

Ako to myslíte?

Neexistujú žiadne čarovné metódy ani skratky. Matematika je predovšetkým práca – nedá sa naučiť jednoduchšou cestou. Nieкто si zamyslel, že preškolí všetkých učiteľov a tí zmenia prístup. To má byť tá čarovná palička, ktorá všetko zmení.

Treba si ju precvičovať, venovať sa jej a najmä jej porozumieť. Nestačí ovládať jeden postup – riešenie úloh často vyžaduje schopnosť logicky spájať rôzne učivo.

Stredoškólákov čaká zásadná zmena. Tá rozdelila školy, expertov aj žiakov

Na gymnáziách sa aktuálne matematika učí približne tri až štyri hodiny týždenne, v zameraných triedach aj šesť, na stredných odborných školách zvyčajne dve až tri hodiny a na odborných učilištiach približne jedna až dve hodiny týždenne. Vedeli by ste si v súčasných osnovách predstaviť zmeny alebo ste spokojný s tým, ako sú teraz nastavené?

Osobne si neviem predstaviť, že by sme mali ísť ešte nižšie a ďalej znižovať nároky.

Zažili ste počas svojej kariéry, že sa matematika zjednodušovala?

Ona sa ako taká zjednodušiť nedá. Dá sa však redukovať jej obsah, a to sa už v minulosti viackrát stalo. Z učiva sa postupne vypúšťali celé tematické celky, ako napríklad komplexné čísla, diferenciálny či integrálny počet, ktoré sa presunuli na vysoké školy. Na tie stredné sa zase presunulo učivo zo základných škôl.

Zároveň sa učivo rozdelilo na základnú úroveň, ktorá je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu, a náročnejšiu úroveň určenú pre maturantov. Tí si môžu, ale nemusia zvoliť doplnkové semináre, kde sa týmto témam venujú podrobnejšie, spravidla v treťom a štvrtom ročníku. Iné sú teda požiadavky na maturantov a iné na ostatných žiakov.

Koľko žiakov si na vašej škole vyberá maturitu z matematiky?

Väčšinou je to približne 40 až 50 žiakov zo 120, teda viac ako jedna tretina.

Je nižší počet spôsobený náročnosťou predmetu, boja sa jej?

Nemyslím si, že ide primárne o náročnosť. Žiaci si vyberajú skôr podľa záujmu a často uprednostňujú biológiu či chémiu, čo súvisí aj s tým, kam chcú ísť ďalej študovať. V súčasnosti prevažuje záujem o lekárske fakulty, preto si volia práve tieto predmety.

Školy starnú a náhrada neprichádza. Expertka pre HN priblížila, ako prilákať mladých učiteľov (rozhovor)

Splní táto zmena cieľ rezortu, teda zvýšiť matematickú gramotnosť?

Najprv si treba ujasniť, čo to vlastne znamená. Neznamená to automaticky jednoduchšiu matematiku. Ide o schopnosť rozpoznať, že pri riešení reálnych problémov v bežnom živote ju viem využiť. Zároveň však platí, že na to potrebujeme mať zvládnutý základný matematický aparát. Až keď ho ovládame, dokážeme ho efektívne použiť v praxi.

S čím majú žiaci najväčšie problémy?

Keď majú riešiť slovnú úlohu, robí im to výrazne väčší problém, než keď riešia úlohu algoritmicky, napríklad rovnicu, kde majú jasne daný postup a pravidlá.

Pri slovných úlohách však musia sami prísť na to, aký matematický aparát použiť. Musia si teda sami nájsť cestu k riešeniu. Napríklad zostaviť si rovnicu.

Najväčší problém je preto aplikovať naučené postupy na reálne situácie. Iné je naučiť sa počítat percentá a iné je napríklad vypočítat úrok v praxi. Ide o schopnosť matematizovať reálne problémy.

Ako by ste opísali súčasnú úroveň matematických vedomostí stredoškólákov? Máte pocit, že sa za posledné roky zmenila?

Chcem zdôrazniť, že žiaci sú rovnako šikovní ako tí, ktorých som učil pred desiatimi či dvadsiatimi rokmi. Majú rovnaký potenciál.

Toto sú najlepšie stredné a základné školy na Slovensku. Kde vaše deti dostanú top vzdelanie?

Čo by podľa vás najviac pomohlo pri zvyšovaní jej úrovne?

Kľúčová je motivácia žiakov. Tú možno posilniť aj tým, že im ukážeme, čo všetko sa dá pomocou nej riešiť v praxi. Zároveň by ju mali vo väčšej miere zohľadňovať aj vysoké školy ako podmienku prijatia.

Dôležité je tiež vytvárať na hodinách priestor, kde môžu žiaci prezentovať svoje riešenia a diskutovať o nich. Treba im vysvetliť, že matematika nie je strašiak, ale praktický nástroj, ktorý má zmysel ovládať

Myslíte si, že by sa mali urobiť nejaké zmeny v osnovách a spôsobe výučby?

Učebné osnovy sú dané štátnym vzdelávacím programom, ale do veľkej miery závisí od vedenia školy a samotných učiteľov, ako si výučbu nastaví.

Nemalo by to byť podľa vás skôr zjednotené?

Malo by to stať najmä na spolupráci medzi učiteľmi. Matematiku je možné prirodzene prepájať aj s inými predmetmi, napríklad chémiou či fyzikou, a škola by mala takéto prepojenia systematicky podporovať.

Zároveň tu však narážame na problém nedostatku učiteľov, ktorí by ju vyučovali. Absolventov je málo a mnohí zo súčasných učiteľov sa blížia k dôchodku, takže situácia sa môže ešte zhoršiť.

Kto je Otto Révész?

Študoval na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** odbor učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov s aprobáciou matematika – chémia. Viac ako 10 rokov je riaditeľom Gymnázia Poštová v Košiciach, na ktorom pôsobí ako učiteľ matematiky od roku 1989. Jeho škola bola zaradená medzi päť najlepších gymnázií na Slovensku podľa rebríčka INEKO.

Autor: Oliver Kohár

OBJAV NOVÉHO ŽIVOČÍCHA v slovenských jaskyniach

 23. 3. 2026, Zdroj: **Slovenka**, Strana: 3, Vydavateľ: **STAR production, s.r.o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Prírodovedecká fakulta UPJŠ**

Dosah: **190 022 GRP: 4,22 OTS: 0,04 AVE: 4000 EUR**

OBJAV NOVÉHO ŽIVOČÍCHA v slovenských jaskyniach

Rubrika: FOTORIPORT

Slovenské jaskyne ukrývajú malé poklady. Správa slovenských jaskýň v spolupráci s odborníkmi z **Prírodovedeckej fakulty UPJŠ** Košice objavili 15 nových druhov bezstavovcov. Medzi nimi dominuje chvostoskok *Pseudosinella muranensis*, malý bezfarebný tvor bez očí, prispôsobený životu v jaskyniach. Výskum kombinuje tradičné morfológické štúdie s genetickou analýzou, ktorá odhalila evolučné línie staré 14,5 milióna rokov. Objavy zdôrazňujú unikátne prírodné dedičstvo Slovenska a význam ochrany jaskýň.

Autor: Zb, foto: shutterstock